

PRÍSPEVOK DO KRONIKY OBCE

ZEMIANSKÉ KOSTOLANY

ZA ROK 2023

ZAPÍŠALA: Mgr. MARIANA PLACHÁ

V ZEMIANSKÝCH KOSTOLANOCH 30. JÚNA 2024

Obsah

Úvod.....	2
1 Politické udalosti.....	3
1.1 Referendum	3
1.2 Voľby do NR SR.....	3
1.3 Oslavy.....	5
1.4 Návšteva v Žulovej.....	5
2 Verejno – spoločenský život	5
2.1 Samospráva	5
2.1.1 Rozpočet.....	6
2.1.2 Dobrovoľný hasičský zbor	6
2.1.3 Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ)	7
2.2 Pamiatka zosnulých.....	7
2.3 Dni obce	8
2.4 Deň Zeme	8
2.5 Vianoce.....	9
2.6 Politické strany, organizácie	9
3 Hospodárske pomery	9
3.1 Priemysel.....	9
3.2 Poľnohospodárstvo.....	11
3.3 Obchod a služby	11
4 Doprava	11
4.1 Verejná doprava.....	11
5 Výstavba obce	12
6 Sociálne pomery.....	13
6.1.1 Rodičovský dôchodok	13
6.2 Zdravotníctvo	13
6.2.1 Festival zdravia.....	13
6.3 Štatistika	14
7 Kultúra	14
7.1 Výročie DK SNP	14
7.2 Kultúrne akcie v priebehu roka	14
8 Cirkevný život.....	19
8.1 Rímsko-katolícka cirkev.....	19
8.1.1 Hnutie Lastovička.....	19
8.1.2 Výstavka úrody.....	19
8.1.3 Koncert	19
8.1.4 Vychádzka	19
8.2 Evanjelická cirkev augsburského vyznania (ECAV).....	19
9 Školstvo.....	20
9.1 Materská škola.....	20
9.2 Základná škola.....	21
10 Šport	22
10.1 Futbal.....	22
10.2 Tenis	23
10.3 Individuálni športovci.....	23
10.4 Memoriál Jána Ziaťku	23
10.4.1 Varenie guláša.....	24
10.5 Beh SNP	24
11 Mimoriadne udalosti	25
12 Počasie	25
13 Záver	28

Úvod

Práve uplynulý rok 2023 sme už zaradili medzi plejádu udalostí a príbehov, ktoré sme nenávratne poslali do minulosti a priradili k ostatným, tvoriacim naše dejiny. Radi sa k nim vraciame, keď nás inšpirujú k novým časom, alebo nachádzame v nich poučenie v kladnom aj zápornom zmysle. Pretože práve z minulosti, histórie čerpáme poznatky a vedomosti pre dobu dnešnú, aj tú, ktorá ešte len príde. A aj keď sa nám to teraz tak ešte nejaví, naši nasledovníci si možno nájdu aj v roku 2023 niečo zaujímavé a poučné, čo nám dáva impulz do každodenných dní jednotlivcov aj spoločnosti.

Čo nám hovorí sonda - povrchná aj hĺbková – do života ľudí v roku 2023?

Určite sme prežili rok plný pestrých dní vo všetkých sledovaných oblastiach, ktoré sa odohrali doma aj vo svete. Zaujali nás udalosti doma aj vo svete na domácej aj zahraničnej scéne ovplyvňujúce naše životy a zásadne zmenili chod našej spoločnosti. Sledujeme pohyb v politickej oblasti, kde od roku 2022 dominuje vojna na Ukrajine, ktorá púta pozornosť celého sveta, no Európy a Slovenska zvlášť vzhľadom na geopolitickú mapu. Pohyb na medzinárodnom poli nás ovplyvňuje čoraz viac - nielenže sa mu prispôsobuje naša zahraničná politika, ale aj udalosti za našimi hranicami ovplyvňujú aj naše myslenie. Stále viac sa rôznia názory ľudí, vyhranujú sa priam neúmerne ich postoje a veľká časť obyvateľstva sa aj na podnet niektorých politických strán a ich lídrov radikalizuje. A naopak, sú aj momenty, a nie je ich málo, kedy sa dokážu zjednotiť menšie či väčšie skupiny ľudí pre dobrú vec bez ohľadu na vek, postavenie, záujmy a osobné presvedčenie..

V politickej oblasti sme začínali aktívne hneď v januári, keď sa uskutočnilo celoštátne referendum, v ktorom občania hlasovali o ukončení volebného obdobia súčasnej vlády a vyhlásení predčasných volieb do Národnej rady Slovenskej republiky (NR SR). Následne sme v mesiaci septembri hlasovali o novom zložení nášho parlamentu, a teda aj zmene politických pomerov v našom štáte.

Dianie na hospodárskom úseku sledujeme v tomto roku veľmi intenzívne, pretože nastala výrazná zmena v počte a zameraní podnikov na území našej obce, najmä čo sa týka ukončenia banskej činnosti v Hornonitrianskych baniach a následne aj skončenie výroby tepla a elektrickej energie v Elektrárni Nováky so sídlom v Zemianskych Kostolánoch.

Najlepšie môžeme sledovať a utvárať si vlastný názor na udalosti v kultúre, športe, samospráve, v rezorte školstva a vo výstavbe v obci. Vo všetkých týchto oblastiach beží život vo vychodených cestičkách ako pred rokom alebo viacerými rokmi a mnohé sa naoko nemenia, ale aj v nich niekedy príde k zásadným zmenám, napríklad v zdravotníctve, u nás bohužiaľ neprijemným.

Do roku 2023 sme vstupovali s očakávaním, čo zásadné nám prinesie. Všetky zmeny však nie sú jednorazového použitia a dopadu, zvyčajne presahujú ročný interval, a teda aj v tomto roku sme len nadviazali na minuloročné udalosti a položili základy pre nové obdobie ďalších rokov.

1 Politické udalosti

Možno si niektorí ľudia sami sebe povedia, že politické dianie ich nezaujíma, sú pasívni, a nesledujú život okolo seba, alebo – najmä mladí -majú iné záujmy, na hony vzdialené od problémov obce, štátu, či väčších konglomerácií.

1.1 Referendum

Z udalostí celoštátneho významu zaujalo a oslovilo mnohých občanov referendum vyhlásené na sobotu 21. januára 2023. Občania sa v ňom mali vyjadriť k otázke prijatia zmeny v Ústave SR smerujúcej k predčasnému ukončeniu volebného obdobia súčasnej vlády a následným predčasným voľbám do Národnej rady SR.

V našej obci boli nasledovné výsledky celoštátneho referenda:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov - 1431

Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní - 661, čo je 46,19 %

Počet voličov, ktorí odovzdali obálku - 660

Počet platných hlasovacích lístkov – 654

Počet hlasov ÁNO - 650

Počet hlasov NIE - 4.

Členovia okrskovej volebnej komisie : predseda - Ing. Anton Kopecký

členovia - Ing.. Martina Tonhauzerová

Ing- Vladimíra Trúchla

Mgr. Stanislava Lachká

Adrián Spáč

zapisovateľka - Viera Hulínyiová

Na celoštátnej úrovni bolo referendum neplatné, lebo sa ho nezúčastnila nadpolovičná väčšina voličov v SR.

1.2 Voľby do NR SR

Po demisii vlády SR v januári 2023 vyhlásil predseda Národnej rady SR (NR SR) predčasné voľby na deň 30. september 2023. Počas obdobia od odstúpenia vlády po ustanovenie novej vymenovala prezidentka SR Zuzana Čaputová vládu tzv. úradnícku, zloženú z odborníkov bez ohľadu na politickú príslušnosť k strane alebo hnutiu, alebo bez politickej príslušnosti.

Predvolebná kampaň prebiehala ako vždy – teda prevažne formou plagátov a vývesiek na oznamovacej tabuli určenej na tento účel a umiestnenej pred budovou renesančného kaštieľa oproti obecnému úradu. Žiadne iné formy kandidujúce strany a hnutia nezvolili. Jediné predvolebné zhromaždenie s občanmi zorganizovalo hnutie Republika dňa 4. júla 2023 na priestranstve za reštauráciou Turbína. S prítomnými sa zhováral predseda hnutia Milan Uhrík a v programe vystúpili ľudová kapela a speváčka Jadranka. A na záver si prítomní vychutnali ponúkaný guláš.

Do domu kultúry sa voliči schádzali v čase od. 7. do 22. hodiny v sobotu 30. 9. 2023. Volebná komisia pracovala v zložení:

predseda – Ing. Martina Tonhauzerová

podpredseda – Ing. Vladimíra Trúchla

členovia – Anna Tkáčiková, Ing. Žaneta Spišáková, Eliška Michalíková, Ivan Čmiko, Anna Galbavá, Mgr. Miroslava Šurinová, Bc. Ľudmila Hartmanová, Ing. Jana Guľková, Martina Mešinová, Zdenka Benková

zapisovateľka – Viera Hulínyiová.

Zápisnica okrskovej volebnej komisie uvádza nasledovné volebné výsledky:

Počet voličov zapísaných v zozname voličov – 1466

Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní – 1076, čo je 73,4 %

Počet voličov, ktorí odovzdali obálky - 1076

Počet platných odovzdaných hlasov – 1058

Počet platných hlasov odovzdaných pre politické strany, hnutia alebo koalície:

1. Pirátska strana – Slovensko 3
2. PRINCÍP 0
3. Progresívne Slovensko 116
4. SPOLOČNE OBČANIA SLOVENSKA 1
5. OLANO A PRIATELIA: OBYČAJNÍ ĽUDIA (OLANO), NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI (NEKA), NOVA, SLOBODNÍ A ZODPOVEDNÍ, PAČIVALE ROMA, MAGYAR SZÍVEK, Kresťanská únia a ZA ĽUDÍ 46
6. Komunistická strana Slovenska 7
7. Maďarské fórum, Občianski demokrati Slovenska, Za regióny, Rómska koalícia, Demokratická strana 0
8. Vlastenecký blok 0
9. Modrí, Most-Híd 0
10. SPRAVODLIVOSŤ 1
11. Slovenské Hnutie Obrody 2
12. Sloboda a Solidarita 49
13. SME RODINA 12
14. My Slovensko 2
15. Slovenská národná strana 95
16. SMER – sociálna demokracia 352
17. HLAS – sociálna demokracia 204
18. SZOVETSÉG -Magyarok, Nemzetiségek, Régiók / Aliancia – Maďari, Národnosti, Regióny 0
19. SRDCE vlastenci a dôchodcovia – SLOVENSKÁ NÁRODNÁ JEDNOTA0
20. SDKÚ – DS – Slovenská demokratická a kresťanská únia – Demokratická strana ...0
21. Kotlebovci – Ľudová strana Naše Slovensko 11
22. Demokrati 23
23. Kresťansko-demokratické hnutie ... 48
24. KARMA 1

1.3 Oslavy

Dňa 4. apríla 2023 sa ako každý rok zišli pred Pomníkom SNP občania, aby spoločne s predstaviteľmi obce položili k pomníku vence a oslávili 78. výročie oslobodenia obce a koniec bojov v druhej svetovej vojne na našom území. Slávnostný príhovor predniesla starostka obce Ing. Jana Školíková a predsedkyňa ZO SZPB Anna Komaneková. Básne zarecitovala Ľubica Gerhátová a oslavu svojimi piesňami spestrili muži zo speváckej skupiny Borinka, ktorí sú členmi ZO Jednoty dôchodcov na Slovensku (ZO JDS) z našej obce.

Rovnaký účel malo aj polozenie vencov a oslava z príležitosti 79. výročia SNP, ktorá sa uskutočnila 28. augusta 2023 tiež pred Pomníkom SNP. Čestnú stráž zabezpečili vojaci Armády SR. Po úvodnej básni predniesli slávnostné prejavy starostka obce Ing. Školíková a predsedkyňa ZO SZPB v obci A. Komaneková, piesne zaspievali členky ZPOZ s hudobníkom Mgr. L. Plevkom. Vence k pomníku v strede obce aj k pamätnej tabuli kpt. Weinholdovi umiestnenej na budove Vojenského útvaru 1056 na Ul. pod horou položili okrem starostky obce aj členovia ZO SZPB, za poslancov Milan Adámik, a ďalšie kvety položili na miestnom cintoríne na hroby obetí počas SNP a II. svetovej vojny.

1.4 Návšteva v Žulovej

Pred rokom bola v slávnostnej atmosfére v našej obci opätovne podpísaná zmluva o partnerskej spolupráci medzi mestom Žulová v Českej republike a obcou Zemianske Kostolany, pôvodne uzavretá pred päťdesiatimi rokmi.

Ďalší krok nasledoval v dňoch 12. – 13. októbra 2023, keď Žulovú navštívila naša delegácia – starostka obce Ing. Jana Školíková, poslanci OZ, riaditeľky a učiteľia škôl. Ich cieľom bolo nielen prehĺbenie a utuženie doterajších dobrých vzťahov medzi oboma partnermi, ale aj spoznávanie Žulovej a jej okolia, návšteva pamätihodností mesta, oboznamovanie sa so školami a školským systémom v ČR. Potom už prišiel čas na spomínanie 50-ročnej histórie vzťahov medzi Žulovou a našou obcou, na významné medzníky ich vývoja, na vzájomné návštevy členov organizácií, športové stretnutia, oslavy pri rôznych výročiach a hlavne vzájomné návštevy predstaviteľov oboch obcí. Vyslovili potešenie, že aj súčasná generácia úspešne nadväzuje na predchádzajúce garnitúry, ktoré tieto dobré styky začali a celých 50 rokov ich udržiavajú.

2 Verejno – spoločenský život

2.1 Samospráva

V zostave členov OZ nastala zásadná zmena, keď dňa 14. mája 2023 náhle zomrel dlhoročný poslanec a člen aj predseda finančnej komisie a predseda komisie pre konflikt záujmov pplk. Ing. Bronislav Bajgar. Bol nepretržite poslancom OZ od roku 2006 a okrem toho stačil ešte viesť organizáciu Jednoty dôchodcov na Slovensku v našej obci byť aj a aktívnym pomocníkom TJ Slovan Zemianske Kostolany.

Dňa 14. júna 2023 členovia OZ schválili zmeny v zložení OZ a obsadení funkcií v poslaneckom zbore. Prvým náhradníkom vo voľbách 2022 bol Ing. Miloš Kočan, ktorý na

tomto zasadnutí zložil sľub poslanca a doplnil nielen potrebný počet poslancov v OZ, ale čiastočne sa obmenilo aj zloženie komisií pri OZ. Do finančnej komisie bola zvolená nová členka Mgr. Miroslava Šurinová, za predsedu komisie pre konflikt záujmov zvolili Danielu Šestákovú. Zvolávaním zasadnutí OZ bol okrem starostky obce Ing. J. Školíkovej a jej zástupkyne PaedDr. I. Plachej schválený aj poslanec Milan Adámik a tretím sobášiacim sa stal Ing. M. Kočan.

Výkonnú úlohu majú pracovníci obce – na obecnom úrade, v dielňach, dome kultúry, pracovníci na úseku školstva, v sociálnej oblasti.

2.1.1 Rozpočet

Rozpočet obce na rok 2023 bol zostavený a schválený uznesením č. 138/2022 zo dňa 14. 12. 2022. Počas roka 2023 bol pôvodný rozpočet zmenený celkom 9-krát po schválení starostkou obce a poslancami OZ. Z pôvodne schváleného rozpočtu – v príjmovej aj výdavkovej časti schválená suma 2 944 945 eur sa zvýšila na 3 183 699 eur. Bežné príjmy v roku 2023 dosiahli v oblasti daňových príjmov čiastku vyššiu ako 1,5 milióna, ktorú naplnili príjmy zo štátneho rozpočtu, dane z nehnuteľností a ďalších daní a poplatkov verejného charakteru. Menšia časť pribudla z nedaňových príjmov – z prenájmov majetku obce, z podnikateľskej činnosti obce a administratívnych a iných poplatkov. Vyššia čiastka finančných prostriedkov pribudla do rozpočtu z rôznych grantov a transferov zo štátnych prostriedkov štátnych orgánov – ministerstiev, fondov, Úradu vlády SR.

Výdavková časť rozpočtu obce sa tiež člení na niekoľko zložiek – bežné výdavky zahŕňujú mzdy a odvody do poisťovní vo výške spolu 744-tisíc eur pre zamestnancov na všetkých úsekoch a pracoviskách, ktorí pracujú na trvalý pracovný pomer alebo na uzavreté zmluvy či dohody o vykonaní práce. Ďalšie štandardné položky rozpočtu tvoria výdavky na prevádzku budov vo vlastníctve obce, údržbu, osvetlenie verejných priestranstiev, vedenie administratívy, telekomunikačné služby a ďalšie drobnejšie výdavky spojené s chodom organizácie. Nie nezanedbateľné sú príspevky a dotácie jednotlivcom aj organizáciám a rôzne druhy sociálnej výpomoci.

Všetky tieto oprávnené bežné výdavky vyšli v roku 2023 na 1 665 019 eur.

Z plánovaných kapitálových výdavkov sa vyčerpalo niečo nad 50-tisíc eur, ktoré sa vynaložili na nákup pozemkov, zhotovenie projektovej dokumentácie a na realizáciu menších prípravných a rekonštrukčných prác.

Časť finančných prostriedkov výdavkovej časti rozpočtu tvoria pravidelné splátky úverov, za rok 2023 to bola suma viac ako 66-tisíc eur.

Po zúčtovaní všetkých položiek v rozpočte na rok 2023 zo všetkých organizácií patriacich pod hospodárenie obce, OZ konštatovalo a schválilo hospodárenie obce s finančným prebytkom 84921,04 eur, ktorý sa prevedie do rezervného fondu obce.

2.1.2 Dobrovoľný hasičský zbor

Okrem poslaneckého zboru obce a práce členov komisií sú v obci činní aj iní občania, ktorí pomáhajú pri rôznych dobrovoľných aktivitách podľa vlastného záujmu. Príkladom môže byť práca členov Dobrovoľného hasičského zboru (DHZ), ktorí pracujú ako dobrovoľníci pri rôznych neželaných udalostiach. V roku 2023 naši členovia DHZ našťastie nemuseli zasahovať pri požiaroch v obci, ale o to viac pomáhali pri opačnom extréme, keď v priebehu

roka viackrát zasahovali pri nadmernom množstve vody, ktorá po prudkých dažďoch zaplavovala ulice, dvory a pivnice majiteľov domov v niektorých častiach obce.

Kritickú situáciu riešili v čase vianočných sviatkov, keď aj na Štedrý deň a v ďalších dňoch odstraňovali následky dlhotrvajúcich dažďov a množstva vody z roztopeného snehu. Čerpali vodu zo zatopených ulíc a pivníc v rodinných domov na uliciach Hagaru a 4. apríla v hornej časti obce.

Okrem bežných pracovných povinností obecní hasiči radi pomáhajú pri organizovaní rôznych verejných podujatí buď ako pomoc usporiadateľom alebo ako ich priami aktéri, pričom majú niekedy zábavný podtext, napríklad stavenie mája či pochôdzka Mikuláša po obci.

V roku 2023 pripravili pre občanov a najmä školské deti Deň otvorených dverí, keď v priestoroch požiarnej zbrojnice pripravili veľkú prezentáciu svojej práce spojenú s prehliadkou hasičskej techniky a ukázkami jej používania. Túto zaujímavú akciu členovia DHZ pripravili na piatok 5. mája 2023 a zúčastnili sa jej záujemcovia od detí MŠ a ZŠ až po dospelých, ktorí si prezreli všetky vystavené predmety materiálnej povahy spolu s výkladom, kde a ako sa používajú, mohli sa ich dozvedieť priamo od ich používateľov.

Členovia nášho hasičského zboru boli pozvaní dňa 12. augusta 2023 spolu so starostkou obce na oslavy 100. výročia založenia Okresnej hasičskej jednoty č. 4 v Prievidzi. Na slávnosti si prevzali pamätnú stuhu k zástave nášho hasičského zboru.

2.1.3 Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ)

Na rovnakej báze služby občanom pracuje Zbor pre občianske záležitosti (ZPOZ), ktorého prácu obyvatelia obce poznajú už rovných 70 rokov. Pripomenuli sme si toto výročie v roku 2023, pretože nie je zanedbateľné z pohľadu dĺžky pôsobenia, ale aj vykonanej práce pre obec a jej obyvateľov.

Členovia ZPOZ sa pravidelne prihovárajú svojim host'om, ktorí sa rozhodli prijať pozvanie od predstaviteľov obce do obradnej miestnosti, kde im poďakujú za vynaložené úsilie pri rôznych osobných jubileách, prípadne pri rôznych jednorazových mimoriadnych udalostiach, v ktorých sa naši občania vyznamenali svojím prínosom alebo jednotlivcom či kolektívom za dlhoročnú systematickú prácu.

Dňa 15. novembra 2023 sa v obradnej miestnosti uskutočnil slávnostný obrad prijatia jubilantky Zlatice Kabatiarovej, ktorá sa v tento deň dožila 100 rokov svojho života. Naša občianka prišla do obradnej miestnosti v sprievode svojich príbuzných, priateľov, vedúcej domova sociálnych služieb v obci, v ktorom teraz žije. V slávnostnom príhovore starostka obce vyzdvihla podstatné udalosti osobného života jubilantky, rodinné aj pracovné medzníky a poďakovala sa jej za sto rokov pekne prežitého života a spolu s prianím dobrého zdravia a pokoja jubilantku všetci vyprovádzali do nasledujúcich dní a rokov.

2.2 Pamiatka zosnulých

1. novembra 2023 usporiadal ZPOZ každoročnú Pamiatku zosnulých v dome smútku, na ktorú boli osobitne pozvaní pozostalí po občanoch, ktorí zomreli v čase od 1. 11. 2022 do 1. 11. 2023 a prostredníctvom verejných oznamovacích prostriedkov aj ostatní občania. Dôstojnú spomienku na bývalých spoluobčanov pripravila obec (ZPOZ), rímsko-katolícky farský úrad a evanjelický farský úrad. Obaja kňazi – Mgr. Marián Holbay a Mgr. Martin Kmec viedli obrady a modlitby v duchu svojej cirkvi, starostka obce Ing. Jana Školíková

usmernila prítomných na zamyslenie nad životom a prácou zomrelých spoluobčanov. Na pamiatku každého bol zapálený kahanček, ktorý symbolicky pripomínal 20 našich bývalých občanov. Obrad dotvárali básne v prednese Ľubice Gerhátovej a piesne žien zo speváckej skupiny ZPOZ s hudobníkom Mgr. Liborom Plevkom. Obrad Pamiatky zosnulých viedla pracovníčka obce a matrikárika Viera Hulínyiová.

2.3 Dni obce

Už tradičné Dni obce sa konali v dňoch 24. a 25. júna 2023 (sobota, nedeľa) v parku. Program začínal v sobotu odpoľudnia podujatiami pre deti, ktorým sa venovali dvaja detskí zabávači HOPI.. Pripravili si pre ne rôzne súťaže, pri ktorých panovala veselá nálada, deti mali možnosť vyskúšať skákanie hrady, jazdu na poníkoch, moderátorka ich pozývala na pódium, aby si zaspievali do mikrofónu, pobavila ich speváčka, a tak mali program na celé odpoľudnie.

Do rámca osláv zapadlo vystúpenie domáceho folklórneho súboru Domovinka, deti tancovali, spievali, hrou na husliach ich doprevádzal Miroslav Macho. V neskorších odpoľudňajších hodinách pribúdali dospelí návštevníci, pre ktorých boli pripravené stoly, aby si mohli s priateľmi posediť pri občerstvení podávanom v stánkoch rozmiestnených na viacerých miestach v parku. Odpoľudnie a večer vyplnili hudobné skupiny a speváci – Rytmus z Oslan, kapela Halabuk, DJ - Oldies Party a večer speváčky Beáta Dubasová a Martina Comisso, potom až do polnoci sa prítomní zabávali na večernej diskotéke. Vydarené odpoľudnie podporilo aj krásne počasie a prírodné prostredie vedľa renesančného kaštieľa, ktorý bol pre návštevníkov otvorený, aby si mohli prejsť múzeum a prezrieť si aj vystavené drevorezby Michala Bartu a maľby Petry Bartovej z Bystričian v galérii na poschodí,

Na druhý deň, v nedeľu, sa konala v rímsko-katolíckom kostole sv. Jána Krstiteľa omša za našu obec, ktorú celebroidval kňaz Mgr. Branislav Markovič z Oslan a zúčastnili sa jej aj veriaci z oboch cirkví – rímsko-katolíckej aj evanjelickej a.v., starostka obce, poslanci OZ, členovia ZPOZ. Po skončení omše čakalo prítomných bohatá pohostenie vonku pred kostolom – koláčiky, víno, ktoré ponúkali členovia komisie pre kultúru pri OZ a farského výboru pri r.-kat. cirkvi.

2.4 Deň Zeme

Dňa 22. apríla 2023 pri príležitosti Dňa Zeme zorganizovala obec jarnú brigádu, ktorej cieľom bola úprava voľných obecných priestranstiev. Obyvatelia boli vyzývaní k dobrovoľnej účasti na tejto brigáde prostredníctvom miestneho rozhlasu. Na zabezpečení účasti a organizačných záležitostí sa podieľali aj poslanci a pracovníci obce. Brigáda sa uskutočnila v sobotu v dopoľudňajších hodinách, po jej ukončení boli účastníci pohostená gulášom v reštaurácii Turbína a záver urobilo vylosovanie tomboly, ktorá potešila vylosovaných účastníkov peknými odmenami. Starostka obce poďakovala prítomným za vykonanú prácu v prospech všetkých občanov.

Pracovalo sa na viacerých úsekoch obce – čistili sa priestranstvá na uliciach v okrajových častiach obce, likvidovali sa čierne skládky a upravovali sa tie miesta, ktoré občania sami vyhodnotili ako závažné. Celooobecnej pracovnej akcii prialo aj počasie, bolo pekne, slnečno prínosom bolo aj to, že sa jej zúčastnili aj mladí občania so svojimi deťmi.

2.5 Vianoce

V posledných rokoch sa už celý mesiac december žije v znamení prichádzajúcich Vianoc. Slávnostná atmosféra sa stupňuje, panuje predvianočný zhon, rušné sú vyzdobené ulice, obchody, obydlia. Predzvesťou príchodu Vianoc v našej obci býva už Mikulášska tradícia, na ktorú čakajú hlavne deti. Drobné darčeky dostávajú doma, v škole, škôlke, alebo u nás aj na špecifickom mieste – na nádvorí renesančného kaštieľa ako súčasť Malých vianočných trhov. V tomto roku sa konali 8. decembra 2023 na tradičnom mieste – na nádvorí kaštieľa, v jeho vnútorných priestoroch, ale aj v blízkom okolí – v parku. Stánky a predajné pulty s predajom vianočných výrobkov – ozdôb, rôznych typických pochutín (oblátky, koláče, medovníky), ale aj občerstvenia – prilákali mnoho dospelých aj detí s rodičmi, takže nádvorie sa zaplnilo každoročnými návštevníkmi, ktorí si užívali predvianočnú atmosféru a vychutnávali aj prvý vianočný punč, či varené víno, ktoré ponúkali predajcovia v stánkoch. Spestrením boli vianočné vinše a pesničky v podaní detí z DFS Domovinka.

Organizátorom – obci, komisii pre vzdelávanie, kultúru a šport, pracovníkom DK SNP – prialo aj počasie, bolo síce chladno, ale sneh, takže atmosféra bola naozaj sviatočná. No a deti, tie sa tešili najviac na príchod Mikuláša, ktorý ich nesklamal, prišiel na vysvietenom a vyzdobenom hasičskom aute a obdaril ich z bohatej nádielky sladkostí.

2.6 Politické strany, organizácie

V obci je aktívna iba jedna politická strana s niekoľkoročnou tradíciou – Kresťansko-demokratické hnutie (KDH). Na chode obce sa podieľa prostredníctvom svojich poslancov v obecnom zastupiteľstve.

Ostatné strany, ktoré v minulosti v obci pôsobili, už zanikli. Občania sa angažujú radšej mimo politických strán, skôr na báze občianskej a spoločenskej či záujmovej. Sú tu spolky a organizácie, ktoré už niekoľko desaťročí majú svoje miesto a obyvatelia o nich vedia, napr. TJ Slovan, Slovenský zväz protifašistických bojovníkov (SZPB), Slovenský zväz zdravotne postihnutých (SZZP), Jednota dôchodcov na Slovensku (JDS) – majú desiatky členov a ich činnosť je dobre rozbehnutá a stabilizovaná. Na druhej strane treba brať do úvahy menej početné spoločenstvá, ktoré navyše hľadajú náplň práce a svoje miesto medzi spoluobčanmi, rozvíjajú svoje záujmy a poznatky o predmete svojho zamerania, či sú to napríklad kynológovia (Kynologický klub Arzén), leteckí modelári, ktorí sa prezentujú pred publikom počas obecných podujatí, alebo deti a mladí ľudia udržiavajúci folklórne tradície a nedávno si pripomenuli už 25 rokov nepretržitej činnosti.

Sú tu však aj jednotlivci, ktorí sa presadzujú svojím umom či obratnosťou, napríklad v rôznych oblastiach športu na domácej úrovni, ale aj ako členovia združení v iných mestách a spolkoch. Možno o niektorých ani z ich skromnosti nevieme, podstatný je ich vzťah k vybranej činnosti a ich vytrvalosť pri dosahovaní cieľa – zlepšovať sa a niečo dokázať.

3 Hospodárske pomery

3.1 Priemysel

Naša obec sa už skoro 70 rokov zaraďuje medzi významné priemyselné oblasti Slovenska, k čomu prispela najmä výstavba tepelnej elektrárne v chotári Zemianskych Kostolian.

Obyvateľstvo denne bralo do úvahy prítomnosť tohto veľkého zdroja elektrickej aj tepelnej energie, ktorú vyrábali aj ruky a um našich obyvateľov. V roku 2023 toto označenie priemyselnej obce končí, k 31. decembru 2023 sa uzavrela táto kapitola dejín našej obce, elektrárň prejde do histórie a nastanú starosti, čo s rozľahlým areálom, budovami so zariadením, pracovníkmi. Na nejakú nostalgiu neostáva čas, treba sa prispôbiť novým podmienkam. Pracovníci, ktorí ešte zabezpečovali výrobu až do konca roka a dodávali teplo do objektov a domácností v okolí až do Prievidze, mali možnosť výberu – pracovať ďalej na likvidačných prácach, čo sa týkalo niekoľkých desiatok ľudí, pracovať na iných pracoviskách v rámci podniku Slovenské elektrárne, alebo odísť do iných zamestnávateľských subjektov po preškolení. Časť zo zamestnancov využila možnosť odísť do predčasného dôchodku.

S ukončením činnosti v ENO vyvstal aj problém, ktorý si vypýtal akútne riešenie – kto bude zabezpečovať výrobu tepla pre domácnosti aj podniky a verejné budovy, ktoré odoberali teplo z elektrárne? Riešil sa nielen na pôde okresných a krajských orgánov, ale aj na vládnej úrovni. Napokon sa našlo prijateľné riešenie: bola založená spoločnosť Prievidzské tepelné hospodárstvo (PTH), ktorí prebralo odberateľov tepla z Prievidze, Novák a Zemianskych Kostolian. Za tým účelom vybudovalo PTH v našej obci plynovú stanicu, ktorá zabezpečuje vykurovanie pre bytovky na uliciach Kpt. Weinholda, domy na Ul. Hagaru a dom kultúry. Stanica bola vybudovaná spolu s prípojkou plynu v letných a jesenných mesiacoch a do prevádzky spustená v decembri 2023, dovtedy ešte bola v činnosti kotolňa v ENO.

Dňa 20. decembra 2023 sa za účasti kompetentných hostí – riaditeľa Slovenských elektrární B. Strýčka a predsedu Trenčianskeho samosprávneho kraja J. Bašku vypli posledné turbíny ENO, ktoré ešte bežali, a tým sa ukončila prevádzka ENO. Posledná pracovná zmena v noci z 31. decembra 2023 na 1. januára 2024 pri odchode z práce symbolicky aj reálne zhasla svetlá, čím ukončila vyše 70-ročnú históriu tohto významného závodu, ktorý bol súčasťou našej obce.

Objavujú sa už aj prvé názory a plány, ako využiť voľné kapacity po zrušenej elektrárni.

Zaujímavý je nápad Slovenských elektrární vybudovať na doterajšej skládke stabilizátu z ENO po terénnych úpravách fotovoltickú elektráreň a v rámci areálu sa zamerať na výrobu vodíka ako zdroja v oblasti dopravy.

Na území obce pracuje ešte prevádzka závodu PORFIX – pórobetón a rovnaké skupiny výrobkov vychádzajú z podniku XELLA. Obe značky vyrábajú stavebné materiály a tiež majú dlhodobú tradíciu. XELLA k 31. 12. 2023 z dôvodu klesajúceho dopytu po ich výrobkoch dočasne ukončila svoju výrobnú činnosť a zostáva ako centrálny sklad. Rozhodnutie ovplyvnilo 48 pracovných miest..

Osobitným zamestnávateľom je Vojenský útvar 1056, v areáli ktorého je aj známe výcvikové stredisko, v ktorom cvičia chemickí odborníci z armád rôznych štátov. Aj v roku 2023 sa tu uskutočnilo veľké stretnutie chemikov, ktorí si počas skoro troch týždňov v mesiaci septembri vyskúšali svoje schopnosti a pripravenosť na plnenie úloh. Cvičenia sa zúčastnili nielen samotní príslušníci ozbrojených zborov z viacerých krajín, ale aj veliace zložky z týchto armád. Pracovníci nášho chemického laboratória dokazujú, že sú schopní nielen vyškolit špecialistov zo zahraničia, ale zvládnuť aj väčší počet účastníkov spoločného cvičenia.

3.2 Poľnohospodárstvo

Hospodárske pomery sa nedajú rozčleniť na jednotlivé oblasti, ale väčšina činností napríklad v poľnohospodárstve sa úzko prelína so strojárskym priemyslom či výrobou chemických látok. Rezort poľnohospodárstva sa v posledných desaťročiach a rokoch veľmi zmenil – vo vlastníctve pôdy, jej obrábaní, vo výbere poľnohospodárskych plodín, v obchodovaní s dopestovanými komoditami či v spôsobe financovania. Práca poľnohospodárov, či sú združení v poľnohospodárskych podnikoch, alebo ide o samostatne hospodáriacich farmárov, nie je ľahká. Závisí od mnohých okolností, ktoré poľnohospodári neovplyvnia. Úlohu zohrávajú aj klimatické zmeny na našej planéte, ktoré zasahujú práve najviac tento rezort. Počasie a jeho vrtochy boli vždy nepriateľom roľníka, ale teraz sú často nezvládnuteľné dlhé obdobia sucha, vysoké teploty, alebo naopak, neúchvatné dažde, či zničená úroda neskorými mrazmi na jar.

Pozemky v chotári našej obce obhospodaruje poľnohospodárska spoločnosť Majer po horou, s.r.o., so sídlom v Lehotě pod Vtáčníkom, ktorá si prenája aj skupuje pôdu od jej vlastníkov, a POENO VTÁČNIK, s.r.o., Lehota pod Vtáčníkom. Poľnohospodárske objekty, ktoré využívali na chov hospodárskych zvierat aj v okolí našej obce, zväčša už neslúžia svojmu účelu a boli zlikvidované, alebo chátrajú bez úžitku.

3.3 Obchod a služby

Obchodné prevádzky v obci sú rovnaké ako v uplynulom roku, s výnimkou predajne potravín na Ulici domovina, zatvorenej od roku 2022 a počas ďalších dvoch rokov ich majiteľ – Obec Zemianske Kostolany – zrekonštruoval. Predajňa ešte nie je zatiaľ v prevádzke.

Ku dňu 30. 4. 2023 zrušila majiteľka predajňu s detským oblečením a vybraným odevným tovarom aj pre dospelých umiestnenú v hornej časti Ulice 4. apríla.

Ešte v roku 2022 bola zatvorená piváreň v strede obce, ktorá slúžila na príjemné posedenie pri pive hlavne v letných mesiacoch, pretože je zasadená do pekného prostredia v parku pri kaštieli. Nevýhodou je nízka návštevnosť v jesenných a zimných mesiacoch. Tento stav pretrváva aj v roku 2023,

4 Doprava

4.1 Verejná doprava

Zmeny vo verejnej doprave – železničnej aj autobusovej – sa dejú vždy v pravidelných intervaloch, kedy sa mení cestovný poriadok. V súčasnosti sa zmeny dejú častejšie, takže človek stráca pomaly prehľad a musí byť s nimi neustále oboznamovaný, aby nezažil nepríjemné prekvapenie. Cestujúcim sa zdá, že zmeny v grafikone osobnej dopravy sa nerobia pre nich, ale iba v záujme ekonomickej výhodnosti dopravy, a je jedno, či ide o železničnú alebo autobusovú dopravu. Spoje na seba navzájom nenadväzujú, hoci sľubovali, že bude zosúladená autobusová so železničnou dopravou. A výsledok je sklamaním: namiesto skrátenia dojazdu do cieľa, sme sa dočkali jeho predĺženia. Osobitne v našej oblasti akoby kompetentní nevedeli, že tu žijú ľudia, keďže nielen spoje, ale ani železničné trate a stav ciest nezodpovedajú dnešnej dobe.

Čo sa dá pochváliť, je kultúra cestovania a pohodlie, to oceníme najmä pri dlhších trasách. Vozne a autobusy sú čisté, nie sú preplnené, v zime vyhrievané, v lete klimatizované. Takáto je už skutočnosť na niektorých tratiach a spojoch, no nie ešte na všetkých.

Zhoršilo sa však individuálne cestovanie autom, pretože sa veľmi zahustili cesty osobnými autami a rôznymi druhmi väčších áut s dodávkovým účelom, nehovoriac o veľkých nákladných autách s prívesmi. Dochádza k častým autohaváriám s ťažkými následkami na zdraví vodičov a spolujazdcov. Zvýšením množstva áut nastal aj ďalší problém – nedostatok parkovísk na verejných priestranstvách, pri obytných domoch a na uliciach, kde sa parkuje aj na chodníkoch pre chodcov. Väčšie mestá riešia problém s parkovaním zvyšovaním parkovného, odťahovaním zle zaparkovaných áut, či vytláčaním osobných áut do okrajových častí miest. V našej obci je parkovanie bezplatné a počet parkovacích miest sa zvyšuje aj na verejných priestranstvách a vedľa bytoviek.

5 Výstavba obce

Každý rok konštatujeme niekoľko lokalít, ktoré sa nanovo vybudovali alebo aspoň opravili – sú to nielen domy, byty, obchody, verejné budovy, ale aj chodníky, cesty, ulice. Takto sa nezadržiateľne zveľaďuje celá obec, aby bola príťažlivejšia a vhodnejšia na pobyt domácim obyvateľom, ale aj novým, ktorí sa prisťahujú.

Počas roka sa pracovalo na viacerých úsekoch v obci: ukončila sa vnútorná rekonštrukcia priestorov v budove predajne potravín na Ulici domovina, kde sa kompletne opravili časti budovy od strechy po podlahu, urobila sa prípojka plynu, takže sa zmenil spôsob vykurovania, elektrické rozvody, okná a dvere. Vo všetkých priestoroch nanovo omietli steny, sú tam čerstvé maľovky a nainštalovali nové výkonné svietidlá.

Súčasná situácia v cenách za teplo a energie prinútila viacerých jednotlivcov aj organizácie, aby sa zamysleli nad šetriacimi opatreniami vo svojich budovách. Výsledkom v našej obci bola regulácia vykurovania v dome kultúry, v objekte dielni na Ulici 4. apríla, výmena žiaroviek v kancelárskych priestoroch a v budove zdravotného strediska za úsporné a znížila sa nielen ich výkonnosť, ale aj intenzita v málo využívaných a chodbových častiach.

Do stavieb verejného charakteru patrí odstránenie starého a vybudovanie nového detského ihriska medzi bytovkami v dolnej časti Domoviny, keďže prvky existujúceho ihriska už boli pre hru malých detí zdravotne nebezpečné. Preto sa obec uchádzala o dotáciu na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorá bola schválená vo výške 50-tisíc eur. Obec zo svojich prostriedkov sa tiež bude podieľať na jeho budovaní. Príprava stavby sa začala odstraňovaním starých častí ihriska ešte na jeseň tohto roku, nová výstavba začne až v budúcom roku na jar.

Finančnú podporu dostala obec vo výške 9-tisíc eur aj od Úradu vlády SR na účel odstránenia havarijnej situácie dome kultúry, do ktorého začalo zatekať a bolo potrebné opraviť strešný plášť budovy. Finančné náklady nad výšku dotácie v sume skoro 3-tisíc eur zaplatila obec zo svojho rozpočtu.

6 Sociálne pomery

Pomery v sociálnej oblasti – zamestnanosť, príjmy obyvateľstva, životná úroveň, postavenie rodín s deťmi, starostlivosť o chorých a dôchodcov, zdravotníctvo a lieková politika, ale aj postavenie a pomery v zamestnávaní a pracovné otázky – to všetko a mnohé ďalšie problémy zamestnávajú každú vládu na svete. Každá chce zlepšiť život svojich občanov, každá vylepšuje postavenie rôznych skupín obyvateľstva, vydáva zákony či nariadenia. Tak aj my sa vždy na začiatku nového kalendárneho obdobia dozvedáme, s akými nariadeniami, ktoré prinášajú niečo nové, sa musíme oboznámiť, ani nevieme, čo sa osvedčí, alebo aj naopak, po čase zruší.

6.1.1 Rodičovský dôchodok

V roku 2023 vláda zaviedla niekoľko zmien zameraných na prosperitu rodín s dôchodcov. Pre dôchodcov by malo byť zlepšením príjmov zavedenie tzv. rodičovského dôchodku, ktorý by bol prilepením k doterajšiemu starobnému dôchodku. Má to však niekoľko podmienok, a preto ho nedostane každý. Prvou je podmienka zamestnanosti dieťaťa na Slovensku v roku 2021, znamená to vylúčenie tých, ktorých deti pracujú v cudzine, aj tých, ktorí v stanovenom roku zamestnaní neboli vôbec, alebo nesúhlasia s vyplácaním dôchodku rodičom. V každom roku sa výška príspevku pre rodičov mení – pre rok 2023 sa odhaduje jeho výška na 25,40 eur mesačne.

6.2 Zdravotníctvo

V tomto roku už dobiehali niektoré zdravotnícke obmedzenia z covidového obdobia – nosenie rúšok pri návšteve zdravotníckych zariadení a ambulancií lekárov, v máji bol zrušený aj zákaz návštev v nemocniciach.

V našej obci po odchode všeobecného lekára pre dospelých do dôchodku a zrušení jeho ambulancie zatvorili k 30. júnu 2023 aj lekáreň AMARA, z ktorej odišla kvalifikovaná magistra farmácie bez náhrady iným pracovníkom. Keďže sa do obce nedarí získať lekára, nie je ekonomické otvoriť lekáreň, na ktorú si už občania zvykli, Teraz musia po lieky vycestovať do Novák alebo inej obce, alebo využívajú vyzdvihnutie a donášku liekov, ktorú zabezpečuje združenie MEDICAMENTUM SR bezplatne. Občan sa zaregistruje na webovej stránke alebo na bezplatnom telefónnom čísle a so združením komunikuje už len telefonicky.

6.2.1 Festival zdravia

Dňa 3. septembra 2023 (v nedeľu odpoľudnia) sa v parku pri kaštieli konal pre záujemcov Festival zdravia – zaujímavé podujatie vyplnené zdravotníckou tematikou, poradenskou činnosťou, detskými zábavkami, zdravým štýlom stravovania, ukážkami cvičenia aj kultúrnym programom. V pripravených stánkoch propagovali odborné pracovníčky zdravú výživu, nápoje, ponúkali vyšetrenie na priechodnosť ciev, záujemcovia sa mohli dozvedieť o obsahu cukru v krvi aj o hodnotách cholesterolu. Zaujímavé pre návštevníkov boli témy v odbore kozmetika, fyzioterapia, pedikúra aj s ošetrovaním nôh a mnoho ďalších aktivít. Súčasťou nedeľného odpoľudnia bol aj kultúrny program, v ktorom vystúpili deti z DFS Domovinka, spevácka skupina mužov Borinka, hudobný vstup Miroslava Machu, Emy Važanovej a Kristíny Muho a spevácka skupina Seniori z Baťovian.

Prítomní si mohli vypočúť prednášky o správnej výžive, dentálnej hygiene, psychologických a logopedických problémoch u detí. Na záver odpoľudnia bola vyžrebovaná tombola so zaujímavými a hodnotnými cenami. Výťažok z predaja tomboly bol odovzdaný dieťaťu s pohybovým postihnutím na úhradu nákladov na rehabilitačné pobyty. Účastníci programu prežili pekné odpoľudnie vyplnené zaujímavou, poučnou i zábavnou činnosťou. Akciu pripravila komisia sociálnych vecí, zdravotníctva a bytovej politiky pri OZ v Zemianskych Kostol'anoch.

6.3 Štatistika

Za kalendárny rok 2023 pribudlo v našej obci 12 novonarodených detí – 7 chlapcov a 5 dievčat. Naopak, navždy nás opustilo 23 občanov, z toho 13 bolo mužov a 10 žien. Všetci boli vo vyššom veku – piati sa dožili viac ako 90 rokov, najmladší zomrelý spoluobčan mal 51 rokov. K 31. 12. 2023 malo v obci nahlásený trvalý pobyt 1739 občanov, z toho 849 mužov a 890 žien.

Minimálna mzda v roku 2023 dosiahla 700 eur a priemerná mesačná mzda v tom istom roku bola 1430 eur.

7 Kultúra

7.1 Výročie DK SNP

V roku 2023 uplynulo 50 rokov od významného medzníka v postavení kultúry v našej obci, Tým rozhodujúcim bodom, ktorý umožnil, aby sa obyvatelia dostali bližšie k možnosti spoznať rôzne druhy kultúrneho a spoločenského vyžitia, bolo postavenie a následné otvorenie strediska tohto diania dňa 15. decembra 1973. Čo znamená mať v obci takýto stánok kultúry, vzdelávania, politického aj spoločenského života v čase, keď v málokterom meste a obci aj vo vzdialenejšom okolí touto možnosťou nedisponovali, mnohokrát ocenili predstavitelia obce aj obyvatelia vo všetkých ďalších rokoch. Mnoho sa už pohovorilo o nezastupiteľnej úlohe domu kultúry v obci, ktorý bol strediskom podujatí kultúrneho a spoločenského charakteru, ale aj komerčných, propagačných aj rodinných podujatí a slúži nielen domácim záujemcom, ale poznajú ho aj návštevníci zo širokého okolia. Vždy si musíme pripomínať, akí prezieraví a pokrokoví boli predstavitelia našej obce v nedávnej minulosti, keď sa odvážili, napriek dobe, ale najmä pohotovo a s výhľadom do budúcnosti presahujúcej ich funkčné obdobie myslieť na svoju obec a jej zveľadenie. Sme im za to vďační!

7.2 Kultúrne akcie v priebehu roka

Január

Novoročný koncert

Kultúrny rok 2023 začínal novoročným koncertom, ktorý sa konal dňa 6. januára 2023 v rímsko-katolíckom kostole sv. Jána Krstiteľ'a. Vystúpili v ňom:

1. Spevacka skupina žien Borinka pri ZO JDS Zemianske Kostol'any – vianočné piesne
2. FS Domovina a DFS Domovinka – novoročné vinše a piesne

3. Miroslav Macho, Ema Važanová, Kristína Muho – hra na husliach a klávesoch – vianočné melódie a piesne
4. Spevacka skupina pri evanjelickej cirkvi a. v. – spev
5. Spevacka skupina mužov Borinka – vianočné piesne

Na koncerte odzneli známe novoročné piesne a skladby, ale aj vianočné koledy. Okrem hudby a spevu zaznelo aj hovorené slovo – program uvádzala I. Plachá, v novoročnom príhovore vyslovila srdečné želania a pozdravy starostka obce J. Školíková.

Február

Človeče, nehnevaj sa

Netradičnú formu zábavy detí aj dospelých – súťažno-zábavný turnaj v hre, ktorú pozná každý a hráva sa prevažne v domácnostiach, vymysleli a pripravili pracovníci domu kultúry pre všetky vekové kategórie. Turnaja sa zúčastnilo 18 súťažiacich, ktorí sa zabavili a nehnevali v troch kategóriách: v prvej – deti do 12 rokov zvíťazila Eliška Preťová, druhú od 13 do 17 rokov vyhrala Tereza Rybárová a v kategórii dospelých sa najlepšie darilo Ľudmile Oršulovej. Víťazi si odniesli pekné ceny a víťaznú trofej – pohár.

Karneval

Pracovníci domu kultúry spolu s komisiou pre vzdelávanie, kultúru a šport zorganizovali aj v tomto roku pre deti zábavný karneval s maskami, na ktorý sa tešia rodičia, usporiadatelia a hlavne deti. Rodičia vymyslia nápadité, pestrofarebné masky, ktoré ohodnotí porota a odmenia ich organizátori, ale aj všetci zúčastnení diváci. Deti sa bavia pri hudbe, je veselo, všade plno kriku a smiechu, ako sa na ozajstný karneval patrí.

Fašiangy

Tohtoročné fašiangy pripravovala naša obec v dňoch 17. a 18. februára. V piatok sa krojovaní fašiangovníci presúvali po obci za hudobného sprievodu, navštívili úrady, školy, obchody a niektoré domácnosti, kde vykrútili ženy a dievčatá. V sobotu pochôdzka fašiangovníkov pokračovala po uliciach a domoch až do odpoľudnia a večer nasledovala ďalšia časť – fašiangová zábava v DK SNP spojená s pochovávaním basy a ochutnávkou typických fašiangových pochúťok – zabíjačkových výrobkov (kaša, pečené jaternice a klobásky, kapusta) a vyhladávaná pochúťka z kuchyne klubu dôchodcov – vyprážené šišky a fánky. K dispozícii bol aj bufet s nápojmi a atmosféru dotvárala hudba, pri ktorej sa účastníci vytancovali do neskorých nočných hodín.

Marec

Okresná prehliadka folklórnych súborov

V mesiaci marci sa v našom dome kultúry konala okresná prehliadka folklórnych súborov z okresu Prievidza, z ktorej víťaz postúpil do krajského kola. Na súťaži, ktorá mala názov ENIKY – BENIKY, predviedli svoje vystúpenia kolektívy malých folkloristov zo súborov Malá Lubená z Poluvsia, Fialka z Partizánskeho, Chynoranček z Chynorian a Malý Vtáčnik z Prievidze, ktorý postúpil do krajského kola.

Apríl

Divadelné predstavenie

Dňa 23. apríla 2023, v nedeľu večer, smerovali kroky našich občanov do DK SNP, aby sa zabavili pri divadelnom predstavení Mandarínková izba v podaní profesionálnych hercov z Bratislavy, ktorých diváci poznajú z filmov alebo televízie. Hra mala mimoriadne priaznivý ohlas svojím námetom, výkonmi umelcov, preplnenou sálou – to všetko spôsobilo, že diváci, mnohí aj z iných miest a obcí, odchádzali v dobrej nálade z nevšedného nedeľného večera.

Stavanie mája

Každý rok sa v predvečer 1. mája stretávame na miestnej tržnici na tradičnej akcii, pri ktorej miestni hasiči postavlia pekne vyzdobený máj všetkým dievčatám, aby tak dodržali dlhoročnú tradíciu tejto dnes už verejnej oslavy príchodu novej jari.

Tohtoročný máj sa staval už 28. apríla 2023, v piatok, v odopoludňajších hodinách. Pripravili a ozdobili ho pracovníci obce a postavili ho miestni hasiči za hojnej účasti divákov z obce, ktorí nešetřili nadšeným potleskom pre hlavných aktérov. Stavanie mája spestrili hudobníci z Kanianky, ktorí svojou hrou na harmonikách a spevom vyprovokovali aj obecnstvo, aby si s nimi zaspievalo.

Program pripravili a predviedli divákovi aj členovia DFS Domovinka, bol zameraný na hry a piesne detí a mládeže na jar okolo májky.

Bodku za vydareným podujatím dalo aj domáce občerstvenie – koláče z klubu dôchodcov, rôzne nápoje, zmrzlina v stánku, kde majiteľ piekol aj pizzu. Prítomní si užili aj pekné počasie, takže sa zdržali aj po skončení akcie na tržnici v družných rozhovoroch so známymi.

Podujatie organizovala obec – dom kultúry, komisia pre vzdelanie, kultúru a šport pri OZ a ZO JDS Zemianske Kostolany.

Máj

Deň matiek

Dňa 14. mája 2023 (v nedeľu odopoludnia) prišli do domu kultúry matky a staré matky, aby oslávili ako každý rok sviatkov Dňa matiek. K prítomným sa so slávnostným príhovorom obrátila starostka obce Ing. Jana Školíková, aby touto formou poďakovala všetkým matkám za starostlivosť, ktorú venujú svojim deťom a rodinám popri práci na pracovisku a mnohé ešte navyše aj pre obec.

V kultúrnom programe vystúpili deti z materskej a základnej školy, členovia folklórneho súboru Domovinka, deti zo súkromnej umeleckej školy XOANA predviedli svoj program zostavený z tanečných čísel a hudobné duo Miroslav Macho a Ema Važanová zaujali hrou na sláčikových nástrojoch. Pri odchode zo sály na záver slávnosti dostala každá účastníčka kvietok.

Jún

Medzinárodný deň detí

Začiatok júna patrí deťom. Aj v našej obci vymýšľajú pracovníci škôl, domu kultúry aj rodičia, čím by mohli svoje aj ostatné deti potešiť a prekvapiť. Preto sa vždy starostlivo pripravujú na toto obdobie a program býva naozaj pestrý. Pretože sa MDD odohráva väčšinou vonku v miestnom parku, je to čas, ktorý je nevyspytateľný, a preto majú organizátori v zálohe vždy aj „mokrý“ variant v prípade nečakanej búrky alebo dažďa.

Oslavy MDD sa rozložili na viac miest a termínov – už tradičná diskotéka vo farebnej pene na parkovisku pri DK SNP, v ňom sa odohrávalo aj spevácke vystúpenie s pesničkami Dúhalky, ďalšie atrakcie a hry im pripravili v materskej a základnej škole a tentoraz sa zapojili aj športovci, ktorí tiež poznajú túžby a potreby detí a dopriali im preto aj športové zážitky, výlet na futbalový zápas, autogramiádu Juraja Kucku, pobyt detských športovcov v prírode, takže deti mali oslavy rozložené na niekoľko dní a týždňov.

November

25. výročie FS Domovina

Dňa 4. novembra 2023 (sobota odopoludnia) sa zišli členovia a priaznivci folklóru v dome kultúry, aby si pripomenuli a oslávili 25 rokov od založenia folklórneho súboru. Jeho založenie, ešte pod názvom Detský folklórny súbor Domovina, sa datuje do októbra 1977, a teda 25. výročie činnosti spadalo na október 2022, avšak v tomto termíne neboli primerané podmienky (nízky počet detí v súbore menších členov, nepravidelné nácviky v súbore dospelých), preto sa oslava 25. výročia DFS Domovina odložila až na tohtoročný termín.

V programe vystúpili deti z malej a strednej skupiny – DFS Domovinka, ako aj dospelí – FS Domovina so svojimi hrami, piesňami a tancami. V druhej časti programu sa predstavil FS Kopaničiar z Myjavy s piesňami a tancami z tejto oblasti Trenčianskeho kraja, ktorý mal u obecnstva mimoriadny úspech.

Obec získala finančnú dotáciu na činnosť súboru vo výške 900 eur, preto bol pozvaný a zúčastnil sa slávnosti aj predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja Ing. Jaroslav Baška, ktorý nielen pozdravil členov súboru, ale odovzdal aj symbolický šek na pridelenú dotáciu, darčeky a kvety pre starostku a zakladajúcu členku súboru Helenu Kováčovú. Kvety a spomienkové darčeky odovzdala vedúcim a hosťom aj starostka Ing. Jana Školíková.

Krížovkársky turnaj

V dňoch 11. – 12. novembra 2023 (sobota odopoludnia, nedeľa dopoludnia) sa konali v DK SNP XI. Majstrovstvá Slovenska v riešení krížoviek a hádaniek a 48. turnaj hornej Nitry.

Víťazi:

Majstrovstvá Slovenska - krížovky: 1. Lucián Gonda, Chmiňany, Majster Slovenska na rok 2023

2. Miloš Hruška, Bratislava

3. Milan Chudý, Prievidza

hádky : 1. Lucián Gonda, Chmiňany, Majster Slov. na rok 2023

2. Miloš Hruška, Bratislava

3. Ladislav Žitňák, Šaľa

Organizátorom Majstrovstiev Slovenska bol Slovenský zväz krížovkárov a hádankárov, turnaja hornej Nitry krúžok Bôbari z Prievidze, spoluorganizátorom DK SNP v Zemianskych Kostolnoch.

December

Mesiac december prežívame vždy trochu sviatočnejšie hneď od jeho začiatku. Možno to robí krásna výzdoba na budovách, postavený svietiaci vianočný stromček, ale aj zhon v uliciach,

nervozita, náhlenie v práci. Najšťastnejšie sú deti, pre ktoré začína vianočné obdobie príchodom Mikuláša.

Príchod Mikuláša

Mikuláš navštívil naše domácnosti, školy a pracoviská v predvečer sviatku, teda 5. decembra. K nám chodieval ešte pred niekoľkými rokmi na koči ťahanom koňmi, ale doba pokročila a dnes prechádza po uliciach na vysvietenom hasičskom aute a rozdáva zhromaždeným deťom sladkosti. Malé darčeky sa ušli nielen deťom, ale pozornosť sa ušla aj starším spoluobčanom, ktorých navštívili v domove dôchodcov. Nálada v obci bola sviatočná, ale aj veselá, lebo sa stretávali nielen deti, ale aj ich rodičia, a spolu s vianočnou hudbou z miestneho rozhlasu vyvolávala úsmevy na tvárach ľudí na uliciach, ktoré sa práve v tento deň rozsvietili vianočnou výzdobou v celej obci.

Deti okrem toho prežívali osobitnú radosť aj pri tradičných besiedkach v triedach, školách, keď predvádzali, čo sa naučili, pred rodičmi a spolužiakmi.

Do prípravy vianočnej atmosféry sa zapojili aj pracovníčky domu kultúry, ktoré vyzdobili budovu domu kultúry, kaštieľa a ich okolie. Aj tento rok sa zapojili do akcie Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok? Výzva je určená dobrovoľníkom, ktorí chcú počas Vianoc potešiť pozornosťou seniorov, preto im pripravujú darčeky do krabice od topánok a tú potom odovzdajú na kontaktných miestach, u nás v dome kultúry. Výzva platila od 20. novembra do 4. decembra a vždy sa našlo veľa ochotných ľudí, ktorí myslia aj na osamelých a citlivých starších osôb počas Vianoc.

Miestna knižnica

Knižnica v dome kultúry je stabilnou súčasťou kultúry, vzdelania a osvetu v našej obci. Vedúca knižnice neustále dopĺňa knižničný fond o nové tituly, ale v depozite má aj knihy, ktoré priniesli zo svojich zrušených domácich knihovničiek občania, ktorí ich už nepotrebujú.

Záujemcovia si vyberajú na vypožičanie knihy detské, knihy do povinného školského čítania, aj knihy podľa záujmu – náučné, veselé, detektívky, až dramatické a napínavé. Vedúca knižnice Andrea Kopálová okrem vypožičiavania kníh organizuje aj osobitné akcie pre pravidelných návštevníkov tohto zariadenia – návštevy detí zo škôl s popularizáciou a prezentáciou svojej práce, besedy so zaujímavými ľuďmi, napríklad s autormi kníh.

Knižnica sa zapojila do projektu Noc s Andersenom. Jeho prostredníctvom si deti vyskúšali túto pútavú formu spoznávania svetoznámeho dánskeho rozprávkara Hansa Christiana Andersona a jeho obšírnej tvorby. Nešlo však len o tento jeden druh a jedného autora, akcia Noc s Andersenom mala za cieľ zaujať detského čitateľa, naučiť ho počúvať čítaný text a aj sami sa mali zúčastniť na čítaní. Musia vypestovať v sebe vzťah ku knihám, aby sa z nich stali uvedomelí čitatelia.

Vedúca knižnice úzko spolupracuje so školami a podieľa sa na podobných projektoch vypracovaných vzdelávacími inštitúciami v našej obci.

8 Cirkevný život

8.1 Rímsko-katolícka cirkev

Dňa 11. júna 2023 sa v kostole sv. Jána Krstiteľa konalo 1. sväté prijímanie, ku ktorému pristúpilo 8 detí – 5 chlapcov a 3 dievčatá z našej farnosti. Rodičia aj ďalší ochotní veriaci sa v sobotu zhromaždili v priestoroch kostola a jeho okolia, aby slávnostne vyzdobili nielen jeho vnútorné priestory, ale hlavne muži sa pustili do zveľadňovania blízkeho okolia, kosenia trávnikov, orezávania stromov a kríkov, upravili živý plot pred vchodom aj parčík prináležiaci k tejto časti priestoru pred kostolom. Tieto jarné úpravy na jednej strane podčiarkli slávnostnosť chvíle pre krásne oblečení deti a ich rodiny, čo vo všetkých umocnilo výnimočný dojem, ale urobili aj kus užitočnej práce v prospech svojej farnosti.

Podobný nevšedný zážitok si odniesli účastníci slávnosti birmovania, ktoré sa uskutočnilo 23. septembra 2023 v rímsko-katolíckom kostole. Z rúk generálneho vikára banskobystrickej diecézy Branislava Kopála prijalo sviatosť birmovania 23 mladých veriacich, ktorí sa týmto utvrdili vo svojej viere v prítomnosti svojich rodín.

8.1.1 Hnutie Lastovička

Pri rímsko-katolíckej farnosti aktívne pracuje detské hnutie Lastovička, ktoré organizuje stretnutia detí aj dospelých. Ich každoročnou aktivitou býva lampiónový sprievod Martinské svetlo dobra, pomoci a vďačnosti v mesiaci novembri pre deti, ktoré prejdú s rozsvietenými lampiónmi centrom obce, aj vianočné koledovanie Dobrá novina dňa 26. decembra, z ktorého výťažok bol určený pre deti z Afriky.

8.1.2 Výstavka úrody

Dňa 22. septembra 2023 otvorili v rímsko-katolíckom kostole výstavku dopestovaného ovocia a výpestkov zo záhrad. Materiál na výstavku poskytli pestovatelia z obce z vlastných záhrad a súčasťou poďakovania za úrodu bolo aj jej posvätenie na omši.

8.1.3 Koncert

Dňa 27. augusta 2023 (v nedeľu podvečer) sa v rímsko-katolíckom kostole konal organový koncert, na ktorom vystúpili študenti a absolventi Štátneho konzervatória z Bratislavy, ktorí predviedli okrem spevu aj organové skladby.

8.1.4 Vychádzka

Dňa 15. augusta 2023, na sviatok Nanebovzatia Panny Márie, si vyšli veriaci rímsko-katolíckej cirkvi na vychádzku ku kaplnke Panny Márie v časti Ulice pod horou. Je to už tradícia, keď v tomto termíne alebo v septembri chodia spoločne na toto miesto, modlia sa a spievajú. O pietne miesto sa starajú a udržiavajú chodník, schodíky na ňom, ako aj trvalú výzdobu.

8.2 Evanjelická cirkev augsburského vyznania (ECAV)

V evanjelickej cirkvi a. v. nastúpil 1. februára 2023 nový kňaz Mgr. Martin Kmec a odstránilo sa tým provizórium po odchode predchádzajúceho kňaza Mgr. Emila Hankovského.

Pokračovalo sa v tradícii organových koncertov v evanjelickom kostole, keď sa dňa 29. augusta 2023 zišli návštevníci, ktorí si chceli vypočuť hru na organ Marty Gáborovej

a Andyho Vavreka z Konzervatória v Žiline, ktorý koncert sprevádzal hovoreným slovom. Prítomní si vypočuli diela organových majstrov a takto zavíšili sviatočný deň.

Dňa 2. septembra 2023 pozvali predstavitelia Evanjelického zboru ECAV Zemianske Kostolany všetkých záujemcov do farskej záhrady na Zborový deň, kde boli pripravené rôzne hry pre deti, ale aj náučné propagačné a cirkevné námety a koncert. Zborový deň bol zameraný nielen na veriacich tejto cirkvi, ale mohla sa ho zúčastniť aj široká verejnosť z obce alebo okolia.

9 Školstvo

9.1 Materská škola

Do materskej školy nastupujú deti po dovŕšení troch rokov veku a nájdu v nej druhý domov do veku 6 rokov, keď sa presunú do ďalšej, tentoraz vzdelávacej inštitúcie – základnej školy. I keď materská škola je vlastne v prvom slede pomoci rodinám s pracujúcimi oboma rodičmi s malými deťmi, ich čas v škole sčasti vyplňa aj nabieranie prvých poznatkov a zručností, získavajú prvé kontakty s dospelými, ale hlavne s detským kolektívom a hrajú sa. Deti nie sú osamelé, učia sa komunikovať s okolím, získavajú zdravé sebavedomie a svojou mierou aj určitú úroveň samoobslužných činností.

Materská škola v našej obci patrí materiálne aj personálne pod správu obce. Sídli v dvoch zrenovovaných a spojovacou chodbou prepojených budovách s dostatočným počtom miest, so štyrmi triedami: 1. triedu navštevovali deti vo veku 2 – 3 roky, v 2. triede boli deti vo veku 3 – 4 roky, v 3. triede 4 – 5 -ročné, vo 4. triede 5 – 6 -ročné deti. Stará sa o ne kolektív pedagogických aj prevádzkových zamestnancov, z ktorých je 7 učiteliek na čele s riaditeľkou Ľubicou Pastierikovou, ostatní pracovníci sú v školskej jedálni – vedúca a dve kuchárky, o čistotu a bežné činnosti sa starajú školníčka a upratovačka. Materskú školu navštevuje 55 detí.

Materská škola je umiestnená v okrajovej časti obce, nie je tam hustá premávka, zväčša len vozidlá, ktorými rodičia vozia deti a zásobovacie autá, okolo budov je dosť zelene, takže značný čas trávajú deti vonku, v areáli školy. Činnosť tried a školy koordinuje riaditeľka školy a odvíja sa od vopred zostaveného a schváleného plánu v oblasti výchovy aj vzdelávania. Počas roka 2023, ktorý prebiehal v dvoch samostatných polrokoch, deti z MŠ zažili mnohé pekné akcie pripravené ich pedagógmi aj rodičmi. V roku 2023 bolo zaujímavých niekoľko akcií: vydareným putovaním po známych rozprávkach a osudoch ich hrdinov bola inovovaná prechádzka po rozprávkových cestách a zažívanie nevšedných riešení úloh, ktoré im organizátori pripravili a vyplývali z priebehu rozprávok.

Podobný rozprávkový štýl si pracovníci MŠ zvolili aj pri ďalších činnostiach s vážnym obsahom, ktoré sa týkajú každodenného života detí v škole, doma, medzi kamarátmi. Deti vystríhajú zrozumiteľným spôsobom pred nástrahami hier, pred nevhodným správaním iných detí, hlavne starších, alebo dospelých. Upozorňujú primerane veku na každodenné negatívne javy aj s návodom, ako sa vystríhať pred nimi. Dobrým zvykom je, že do MŠ si požívajú odborníkov, napr. príslušníkov policajného zboru SR alebo hasičov, zdravotné sestry, ktoré ich prevedú cez sporné otázky a nástrahy.

Medzi náučné podujatia patrí aj návšteva Hornonitrianskeho múzea v Prievidzi a múzea u nás v obci, v kaštieli v strede obce, ako aj objektu Planetária v Žiari nad Hronom v máji 2023. Náučný podtext majú aj rôzne významné dni, ktoré si v MŠ pripomínajú a vychovávajú v deťoch environmentálne cítenie – Dni vody, Deň Zeme, Farebný týždeň zameraný na posilnenie zdravej výživy, ako aj Deň jablka spolu s divadielkom o jablku.

Dobrá spoluprácu má materská škola so ZO JDS – pred Veľkou nocou prídu k deťom členovia JDS, aby im ukázali tradičné práce – pletenie korbáčov na šibanie, maľovanie kraslíc, výrobu veľkonočných dekorácií, na MDD prídu pozdraviť deti k ich sviatku, deti naopak vystúpia pre členov JDS na Deň matiek v DK SNP. .

Bohaté zažijú v škôlke zábavné programy – karneval v maskách, Fašiangy, príchod Mikuláša, vystúpenie hercov v malých scénkach a divadielku skupiny Na traky, Severka, speváčka SIMSALALA. Pre rodičov a budúcich škôlkarov usporiadali Deň otvorených dverí s prehliadkou priestorov školy v máji a Deň materských škôl v mesiaci novembri.

Činnosť pracovníčok MŠ aj rodičov detí je pestrá, zaujímavá pre všetkých, pretože navzájom spolupracujú na jej príprave.

9.2 Základná škola

V základnej škole v našej obci, ktorá je plnoorganizovaná, má všetkých 9 ročníkov, i keď žiakov je v škole menší počet v porovnaní s jej kapacitou, ale podobný stav je aj na ďalších základných školách v našom okolí. Má to svoje výhody, ale aj nevýhody. Výhodou je možnosť individuálneho prístupu ku každému žiakovi v oblasti výchovy aj vzdelávania, pokoj na prácu, menej rušivých vplyvov obmedzujúcich chod zariadenia. Naopak, medzi nevýhody možno uviesť nízky počet žiakov v mimoškolských akciách kolektívneho charakteru (šport), malý výber talentov pri obsadzovaní rôznych vedomostných súťaží alebo súťaží s umeleckým zameraním, nevýhody sú aj pri vyučovaní nepovinných výberových predmetov, pri delení tried na skupiny (telesná a športová výchova). Škola si s týmito problémami musí poradiť a vždy ich aj vyrieši.

V mesiaci decembri 2023 prebehlo výberové konanie na miesto riaditeľa ZŠ, v ktorom bola prihlásená iba jedna kandidátka – doterajšia riaditeľka ZŠ Mgr. Jana Demešová, ktorá svoj post obhájila aj na ďalšie volebné obdobie piatich rokov. Jej zástupkyňou je PaedDr. Gabriela Šestáková. Kolektív zamestnancov školy – pedagogických aj prevádzkových - tvorí 26 pracovníkov, ktorí sú zaradení ako učitelia, k nim treba pripočítať aj troch asistentov učiteľa, tri vychovávateľky v oddeleniach školského klubu. Na postoch prevádzkových pracovníkov sú dve administratívne sily, školník, upratovačky a kuchárky v ŠJ.

Podobne ako v materskej škole, aj základná škola plní predovšetkým základné úlohy, ktorými sú výchova a vzdelávanie. Okrem toho plnia ďalšie úlohy a ciele na úseku mimoškolskej činnosti, práci pre potreby obce, v kultúrnej oblasti, v športe, starostlivosti o školský areál a ďalších aktivít spolu s rodičmi a inými inštitúciami mimo obce.

Aj v roku 2023 sa žiaci zúčastnili na realizovaní niekoľkých celoškolských projektov. Plnili úlohy napr. v environmentálnej oblasti – program Zelená škola má celoročný rozsah a obsahuje riešenie problémov životného prostredia. Naň nadväzujú ďalšie aktivity, tiež s celoročnou pôsobnosťou – Recyklohry, kde sa deti učia o potrebe a možnostiach triedenia a recyklácie odpadkov a zapojili sa aj do zberu použitých batérií. V oblasti správnej výživy sa

realizoval projekt Viem, čo zjem v spolupráci s firmou NESTLÉ Slovensko. Cieľom projektu je získať správne návyky a upozorniť na riziká nesprávnej výživy.

Posilnenie finančnej gramotnosti mal za cieľ projekt Fenomény sveta Peniaze, Detská policajná akadémia sleduje cieľ – prevenciu kriminality, zameraný je na 5. ročník a obsahuje viaceré oblasti – bezpečný internet, správanie na ceste, zamedzenie násilného správania, vzájomný rešpekt k iným ľuďom.

Každoročný čitateľský maratón Čítajme si má za cieľ naučiť deti pravidelne čítať, vzdelávať sa a vychovávať. Projektov, do ktorých sa škola zapája, je určite viac a je predpoklad, že mnohé z nich dajú dnešným deťom dobrý základ aj do dospelosti.

Žiaci absolvujú v rámci mimoškolskej činnosti besedy, prednášky, exkurzie aj zábavné podujatia. Na druhej strane sa zodpovedne pripravujú na súťaže – školské, regionálne, aj s celoslovenským dosahom. Najvyššiu náročnosť si vyžadujú olympiády – žiaci sa zúčastnili technickej olympiády, olympiády zo slovenského jazyka a literatúry, olympiády z anglického jazyka, geografickej olympiády, matematickej olympiády, Pytagoriády, biologickej olympiády a matematického klokana s rôznymi výsledkami. Zo súťaží umelecky zameraných má najdlhšiu tradíciu Hviezdoslavov Kubín a výtvarné súťaže, ktoré si deti vybrali.

10 Šport

10.1 Futbal

Futbalisti TJ Slovan Zemianske Kostolany hrajú vo svojich kategóriách, ktoré obsadzujú v detskom, mládežníckom aj v dospelom veku, no najviac priaznivcov sa zameriava práve na výkony, a hlavne umiestnenie tých najstarších. Kategóriu dorastencov obsadzujeme nepravidelne, podľa okolností, o ktorých futbalový klub rozhodne. Družstvá prípravky a žiakov pútajú pozornosť prevažne rodičov alebo kamarátov, preto sú hracie časy stanovené väčšinou v sobotu alebo v nedeľu v dopoludňajších hodinách. Mužstvo dospelých hrá v najexponovanejšom čase, teda v sobotu alebo v nedeľu popoludní. Účinkujú v VI. lige, teda na stretnutia musia chodiť s niekoľkohodinovým predstihom, pretože ich súperia sú rozmiestnení po celom Trenčianskom kraji. Po skončení ročníka 2022/23 konštatovali futbaloví aktéri aj priaznivci umiestnenie na 7. mieste v tabuľke, keď z 26 zápasov získali spolu 40 bodov.

V tej istej sezóne začali v súťaži hrať aj dorastenci (kategória U 19), no začínali ťažko po dvojročnej prestávke, a také boli aj výsledky – v VII. lige sa pohybovali okolo posledného miesta. Futbal mládeže sa hral aj v kategórii žiakov (U 15), teda starších chlapcov a dievčat, z ktorých mali rodičia aj tréneri radosť, ale odohrali málo stretnutí, a tak výsledky sa nedajú porovnávať. Futbalový klub Slovan Zemianske Kostolany sa teraz zameria na najmenších chlapcov a dievčatá (prípravka U 11), kde hrajú deti s chuťou a očakáva sa zlepšenie v novom ročníku.

Za odmenu a na povzbudenie sa športujúce deti zúčastnili výletu na „veľký“ zápas – stretnutie MŠK Žilina s FC DAC Dunajská Streda a za odmenu treba považovať aj autogramiádu futbalistu Juraja Kucku na oslave MDD na školskom ihrisku, ako aj druhý ročník športového tábora Gól v prírode 2023, ktorý pre deti organizuje manažér TJ Marián Rybár.

Nový ročník futbalových súťaží na jeseň 2023 nebol taký úspešný ako jarná časť predchádzajúceho ročníka. Všetky futbalové kategórie zažívali menej prajné obdobie, tak diváci sklamané prezerali tabuľky umiestnenia našich družstiev na dolných priečkach. Trénerom našich futbalistov je už viac sezón Marek Beka a v zostave sa najčastejšie objavovali mená: Zvalo, Búry, Šimurda, Mišeje, Hancko, Zafko, Liptaj, Kollár, Daubner, Botoš, Martinusík, Pavkeje, Mrtvik.

10.2 Tenis

Šport nie je len futbal, v uplynulom roku sa presadili na tenisových kurtoch muži z Tenisového klubu Rešpekt. V roku 2022 postúpili do Extraligy Hornonitrianskej amatérskej tenisovej ligy (HATL) a pre rok 2023 vytvorili dve tenisové družstvá. Sezónu 2023 však sami vyhodnotili ako menej úspešnú, keď sa ani jedno družstvo neprebojovalo do vyššej súťaže. Majú tak pre budúci ročník pred sebou jasný cieľ – znova zabojovať o postup do Extraligy HATL.

Tenisti okrem prípravy na vyššie typy súťaží pravidelne organizujú na tenisových kurtoch aj rekreačno – zábavné stretnutia tenistov – amatérov. Dňa 1. júna 2023 zorganizovali spoločne s obcou už 2. ročník Tenisovej ligy, ktorého sa zúčastnilo 23 hráčov. Zvíťazil Adam Baránek, na 2. mieste sa umiestnil Igor Oršula, 3. bol Matej Cmarko.

10.3 Individuálni športovci

Určite predstaviteľov obce aj všetkých, ktorí ich poznajú, poteší, keď sa z času na čas objavia v športe aj niektoré známe mená z našej obce, A ešte príťažlivejšie je, ak ide o mladé športové talenty, ktoré majú ešte život a kariéru pred sebou a nik neočakáva, že z nich budú víťazi svetových mien. Teraz nás ešte len teší, že ich spoznávame my, aj keď súťažia vo svojich oddieloch mimo našej obce.

Sledujeme so záujmom pokroky mladej športovkyne, žiačky ZŠ v Zemianskych Kostol'anoch Michaely Slukovej, ktorá je všestranný talent a vo svojich disciplínach sa neustále rozvíja. Je nielen výborná brankárka vo futbale, ale aktívna je aj na horolezeckej stene. V oboch športových aktivitách zastupuje klub Baník Prievidza.

Už viackrát stál na stupňoch víťazov mladý pretekár Ľubomír Fábry, ktorý sa našiel v individuálnom motošporte – jazde na pretekárskych motocykloch, pri ktorých začína zbierať nielen skúsenosti, ale aj víťazné trofeje.

Už len najstarší občania poznali a spomenú si na Ivana Kováča, nášho bývalého občana, atléta – bežca, ktorý sa preslávil slovenským rekordom v behu na 1500 m. Po skončení športovej kariéry pracoval ako rozhlasový reportér športových udalostí, najmä futbalu, zo štúdia Slovenského rozhlasu v Banskej Bystrici, ktorá bola jeho bydliskom po odchode z našej obce. Môžeme naňho už len spomínať – zomrel vo februári 2023 ako 74-ročný.

10.4 Memoriál Jána Ziat'ku

V piatok 1. septembra 2023 sa na futbalovom ihrisku TJ Slovan Zemianske Kostol'any konal už tradičný medziuličný turnaj vo futbale – Memoriál Jána Ziat'ku. Bol to deň pracovného voľna, keďže 1. september slávime ako Deň ústavy. Turnaj organizovala TJ spolu s obcou a komisiou pre vzdelávanie, kultúru a šport pri obecnom zastupiteľstve a bol spojený so súťažou vo varení guláša ako každý rok. Podujatie prilákalo množstvo divákov, priaznivcov

futbalu, milovníkov jedla a dobrej zábavy. Hoci hlavnou náplňou tohto dňa bol šport, mnohí účastníci si prišli na svoje aj pri sprievodných podujatiach - veselá nálada v priestoroch ihriska prevládala počas celého odpoľudnia, zakončeného diskotékou priamo na ihrisku do neskorých večerných hodín. Podujatiu prialo aj počasie, nepršalo, nebolo mimoriadne teplo, takže si ho užili najmä rodiny a malými deťmi, ktorých bolo v prestávkach plné ihrisko a užívali si pohyb na príjemnom zelenom trávniku. Na záver odpoľudnia bola vylosovaná bohatá tombola.

Do futbalových zápasov nastúpili na trávnik družstvá zložené z malých, väčších i starších hráčov, ktorí reprezentovali svoje ulice: Dedina, Domovina, Horná a dolná kolónia, Kórea + Podhora. Názvy ulíc sa pri turnaji, ale často aj v bežnom živote používajú staré, je to neoficiálne pomenovanie ulíc – 4. apríla, Boženy Němcovej, Ľudovíta Štúra (Dedina), Domovina, SNP, Žulovská (Domovina), Hagaru, kpt. Weinholda (Horná a dolná kolónia) a kpt. Nálepku, Pod horou (Kórea + Podhora).

Výsledky turnaja: 1. miesto – Kórea + Podhora

2. miesto – Horná a dolná kolónia (po penaltách)

3. miesto – Domovina

4. miesto : Dedina

Za najlepších strelcov boli vyhlásení Adam Baránek a Martin Mokoš.

10.4.1 Varenie guláša

Spomedzi šiestich súťažných družstiev – Ďurtovci, Poslanci, Kostolianska družina (Tomáš Nechala), KDH, Bakus – Páleník, Nižňanskí navarili najlepšie guláše Bakus – Páleník. Víťazné družstvo dostalo za 1. miesto vecnú cenu, ostatní tiež obdržali menšie pozornosti. Všetci však odchádzali s dobrými pocitmi, že všetky porcie gulášov sa predali a ochutnávači aj ostatní konzumenti ich pochválili.

V prestávkach podujatia sa predstavili členovia Kynologického klubu Arzen so svojimi psami a gymnastky z CVČ Nováky.

10.5 Beh SNP

Dňa 22. septembra 2023 (v piatok dopoludnia) sa konal už 12. ročník Behu SNP, ktorý organizovali Obec Zemianske Kostolany, ZO SZPB Zemianske Kostolany a Dom kultúry SNP Zemianske Kostolany. Podujatie prebiehalo v lokalite základnej školy a priláhlého okolia, bežecká trať bola riadne vyznačená a viedla v okruhu ZŠ - železničná stanica - Ul. Ľudovíta Štúra – ZŠ a jej dĺžka zodpovedala veku a športovej vyspelosti účastníkov. Pretože preteky sa uskutočnili v dopoludňajších hodinách, najväčší počet účastníkov zaznamenali z okolitých škôl. Pretekári boli podľa veku rozdelení do šiestich kategórií, v každej bežali osobitne chlapci a osobitne dievčatá. Pre nezáujem vypadli dve kategórie dospelých – seniorov a vojakov. Celkový počet detských pretekárov bol 248, podujatie moderoval Mgr. Pavol Ziat'ko, náš rodák a moderátor z Beta Rádia. Víťazi boli odmenení medailami a diplomami. Podujatie spestrili svojimi ukázkami výcviku psov členovia Kynologického klubu Arzen. Na popredných miestach vo výsledkovej listine sa z našej obce umiestnili:

V kategórii MŠ: dievčatá – Melánia Zvalová 2. miesto

Nina Zvalová 3. miesto

chlapci - Jakub Vranka 2. miesto

Tobias Mokoš 3. miesto

V kategórii ZŠ : dievčatá – 1.-2.r. Lea Matejovičová 3. miesto

3.-4.r. Nina Lackovičová 2. miesto

8. -9.r. Michaela Sluková 3. miesto.

chlapci - 3. -4.r. Alex Štefek 2. miesto

6. -7.r. Peter Valenta 3. miesto

11 Mimoriadne udalosti

Autohavária

V piatok 19. mája 2023 v podvečerných hodinách na hlavnej Ulici 4. apríla v strede obce nezvládol vodič z Bystrícian riadenie svojho auta a v miernej zákrute na ostrovčeku pred budovou obecného úradu vyšiel z cesty na chodník a v plnej rýchlosti zdemoloval reklamné pútače na príjazdovom chodníku do kaštieľa v strede obce. Následne „preletel“ cez trávnatú plochu a vrazil autom do budovy prilahlej ku kaštieľu, v ktorej je opravovňa odevov. Napokon skončil v strede vozovky, našťastie v tom čase prázdnej a aj chodník pre chodcov bol prázdny. Vodičovi privolaní príslušníci polície namerali dychovou skúškou požitie alkoholu. Udalosť nasnímala kamera umiestnená na križovatke. Pri odstraňovaní následkov havárie pracovali miestni členovia DHZ.

Zrážka na železnici

Vo februári 2023 došlo k nešťastiu na železničnej trati medzi Novákmi a Zemianskymi Kostol'anmi, keď ranný rýchlik s odchodom o 6:20 z Prievidze do Bratislavy zrazil 40-ročného muža, ktorý sa pohyboval v koľajisku. Muž zrážku neprežil. Všetky spoje a cestujúci až do 10. hodiny museli použiť náhradnú dopravu medzi Novákmi a našou obcou, čím sa doprava značne spomalila a všetky vlaky mali v tomto čase meškanie.

Povodeň

V posledných rokoch sa čoraz častejšie vyskytujú povodne v dôsledku prudkých alebo dlhšie trvajúcich dažďov. Tesne pred Vianocami po náhlom oteplení sa začal spúšťať sneh a všetky vodné toky sa naplnili. Znova začalo zaplavovať rovnaké ulice a domy, čerpali sa úseky na Ulici Hagaru, 4. apríla aj kpt. Weinholda. Čerpalo sa v sobotu 23. decembra, v nedeľu 24. decembra na Štedrý deň, aj v pondelok 25. decembra, na 1. sviatok vianočný. Naším hasičom, ktorí boli po celé dni v službe, vypomáhali aj hasiči z okolia. Napriek vianočným sviatkom prišli aj pracovníci z vodární, aj zamestnanci obce. Hasiči boli s prestávkami na uliciach aj v nočných hodinách.

12 Počasie

Január

Hoci ide o zimný mesiac a v minulosti sme si zvykli na sneh, v niektorých rokoch aj veľa snehu, tento rok to akosi nevychádzalo. V polovici mesiaca sme zažili sneženie, ale oproti iným oblastiam na Slovensku to bol naozaj len poprašok. Na lyžovačky sa od nás odchádzalo na Oravu, do Tatier alebo do zahraničných stredísk. Denné teploty boli spočiatku vyššie, okolo 10°C, v noci okolo 0°C, v polovici mesiaca prišlo ochladenie, ale mrazy trvalého charakteru neboli. Na sklonku mesiaca sa značne ochladilo, na -7°C a napadol sneh, no iba v tenkej vrstve, okolo 5 cm.

Február

3. februára začal od rána padať sneh a padal nepretržite do 16. hodiny, no potom prešiel do drobného dažďa. Napadlo 13 – 15 cm snehu. Spôsobilo to radosť zo snehovej nádielky u niektorých ľudí, najviac u detí. Na druhej strane mali viac práce cestári, aby sprejzdnili cesty, čo sa im väčšinou nepodarilo, a zúfalí vodiči mali problém dostať sa do zamestnania v odpoľudňajších hodinách. A keď sa v dolnej časti obce, ako vždy pri cintoríne, skrížil kamión, celá obec bola zapchatá autami v smere na Bystričany.

Na teplomeri sa ukazovalo ochladenie, hlavne nočné teploty klesli na -10 až -12°C, denné od 0 až do -2°C, okolo poludnia sa držali na 0 – 2°C. Tento mrazivý trend udržiaval do polovice mesiaca ešte aj sneh najmä na poliach, ale postupne sa strácal.

Marec

Postupne sa otepľovalo, cez deň na 5 – 8°C, v noci bolo pod nulou, -1 až -5°C. Keď sa už ľudia tešili z novej jari a slniečka a tí odvážnejší vyšli aj do záhrad, prišli posledné dni marca a znova sme zažili zimu so všetkými príznakmi – studeným vetrom, teplotu pod nulou a dokonca aj sneženie, ktoré však nemalo trvalý charakter a sneh sa v priebehu niekoľkých hodín rozpustil. Problémy zažili iba šoféri na cestách, ktoré nestačili pracovníci správy ciest odpratávať, a tak na mnohých úsekoch (nie u nás) boli problémy s havarovanými autami.

Apríl

Hoci bola pokročilá doba a záhradkári boli netrpezliví, počasie nenasvedčovalo tomu, že by mala prísť pekná, teplá jar. Striedali sa pekné, slnečné dni, ale s nízkymi teplotami, okolo 5°C, v noci klesli pod nulu, niekedy až do -6°C a fúkal studený vietor. Rozkvitnuté stromy marhúľ znova omrzli, len ovocinári, ktorí pestujú ovocie na veľkých plochách, urobili opatrenia a každú mrazivú noc zadymovali sady parafrínovými sviečkami. Občas prišiel zamračený deň bez mrazov, ale pršalo veľmi krátko, úhrn zrážok bol preto nízky.

Máj

Začiatok mesiaca bol studený, nočné teploty stále padali k nule, denné vystupovali na 12-15°C. V prvom týždni mája prišiel dážď, po ňom nastalo ochladenie aj cez deň, fúkal studený vietor, ale občas sa ukázalo aj slniečko, takže záhradkári a poľnohospodári mohli dokončiť zameškané jarné práce. Chladné dni však pretrvávali aj v polovici mája, nemali sme pocit prebiehajúcej jari,

V druhej polovici mesiaca mája nastali aj slnečné dni, kedy teploty odrazu vyskočili nad 20 – 25°C, čo tiež nebolo príjemné, a hlavne rýchle a intenzívne búrky, ktoré nasledovali v odpoľudňajších hodinách, priniesli prudké lejaky a niekde aj zatápanie nižšie položených lokalít. Okrem vody padali aj menšie krúpy, no nenarobili škody.

Jún

Na začiatku nás prekvapilo postupné ochladenie, ktoré prišlo po počiatočných krásnych a veľmi teplých dňoch, keď teplomer ukazoval 20 – 25°C, čo bolo veľmi príjemné a optimistické. Keďže súčasne sa pôda veľmi rýchlo vysušovala, dážď v 2. týždni prišiel vhod najmä poľnohospodárom. Potom ale nastala zmena, väčšina dní bola zamračená, s dažďom aj na Medarda, ktorý vyhovel pranostikám, a tak nás často prekvapila prehánka, síce s krátkym trvaním, ale s množstvom vody. Oteplenie nastalo až na konci mesiaca.

Júl

Konečne si prišli na svoje milovníci teplých dní, slnečného počasia a prázdnin podľa predstáv o klasickej dovolenke. Pre starých a chorých ľudí nastali v priebehu júlových horúcich dní zvyčajné problémy s osobitným režimom a odporúčaním od lekárov, aby sa nezdržovali na priamom slnku počas odpoľudňajších hodín. To platilo aj pre malé deti.

V strede mesiaca, 16. júla ráno o ôsmej hodine teplota už dosahovala 25°C, o deviatej hodine 28°C a ďalej stúpala.

August

Od začiatku mesiaca skôr chladné počasie, celodenný dážď nás ovlažil hneď od prvého dňa a tento chladnejší ráz počasia pokračoval aj ďalej, hlavne večer a v noci. Cez deň vystupovala teplota na príjemných 23 - 25°C. Slniečko sa neukázalo niekoľko dní, a tak mohli milovníci leta zabudnúť na rozohriate pláže a kúpaliská.

Pravý opak priniesla 2. polovica mesiaca, keď teploty zrazu vystúpili k tridsiatke a zvyšovali sa. Vrchol dosiahli na konci mesiaca augusta – 27. 8. bolo o 17. hodine ešte 33°C. V noci teploty vystupujú nad 20°C. Majiteľov záhrad a ovocných sádov prekvapilo, že už v júli začalo zo stromov opadávať lístie ešte v sviežom zelenom stave, postupne zachytil tento jav čerešne, broskyne, ale aj jablone. Ovocia je menej ako inokedy, jar bola studená a kvety zostali neopelené.

September

Začiatok mesiaca bol nezvyčajne teplý, denné teploty vystupovali až k tridsiatke, v noci sa ochladilo na 12°C. Bolo veľmi sucho, hoci sa aj zamračilo a zapršalo, ale nebol to výdatný dážď.

Október

Prežívali sme tzv. „babie leto“ s teplotami nad 20 °C , ale noci boli chladné, klesali pod 12 °C. V ďalšom týždni sa ochladilo a pokropil nás mierny dážď, teploty klesli na 10 – 15 °C, v noci bývalo 6 – 8 °C. Druhá polovica mesiaca bola nezvyčajne teplá, s dennými teplotami 20 °C, niekedy vyšli až na 25 °C. Znova nastal vlhový deficit, pretože pršalo až na sklonku mesiaca októbra.

November

Nastúpilo typicky jesenné počasie – sychravo a dážď, s občasným slnečným dňom a pozvoľným ochladzovaním. Skoro pravidelne sa striedali krásne, slnečné dni so zamračenou oblohou a mrholením, až dažďom. Tento trend bol prijateľný hlavne z dôvodu, že v domoch a bytoch sa nemuselo kúriť celodenne, ale len na nižšie stupne a hlavne večer. Večerné a nočné teploty okolo 0°C prišli až 9. decembra, ale počas dňa svietilo stále slnko.

December

Už na konci novembra prišiel prvý sneh a pripadol ešte aj na začiatku nasledujúceho mesiaca. Napadala celkom slušná vrstva, takže zdanie peknej zimy bolo sľubné. Sneh vydržal asi do polovice mesiaca, potom sa oteplilo a bolo po ňom. Dňa 21. decembra 2023 dopoludnia začalo pršať a odpoľudnia sa už dážď zmenil na prudký lejak. Po celodennom prívale dažďa niet divu, že sa voda nedostávala do vodných tokov a neodtekala, ale ako už v posledných rokoch niekoľkokrát spôsobila na niektorých miestach v obci povodne. Pre celý Prievidzský okres bol vyhlásený III. stupeň povodňovej pohotovosti. (Vid' kap. Mimoriadne udalosti)

O dva dni sa počasie zasa zmenilo a napadol sneh v značnej hrúbke. Potešili sme sa, ale hneď na druhý deň sa pustil. Na Štedrý deň sme mali viac dažďa ako snehu, aj keď na okolitých poliach sa ešte držal. Počas Vianoc stále pršalo, teda zasa hrozili povodne a teplota sa cez deň pohybovala okolo 10°C.

Svetová meteorologická organizácia (WHO) na klimatickej konferencii OS označila rok 2023 za najteplejší v histórii a hrozí, že otepľovanie planéty bude ďalej pokračovať.

13 Záver

A na záver už len krátke resumé:

Rok 2023 priniesol v politickej oblasti referendum, ktorá sme absolvovali v januári a bolo neplatné.

Voľby do NR SR v septembri 2023 ukázali, že našim občanom nie je ľahostajné, kto bude viesť našu krajinu ďalšie štyri roky. Zúčastnilo sa ich 73,4 %, čo je presvedčivá väčšina oprávnených voličov v našej obci.

V kultúrno – spoločenských aktivitách vynikli dobrovoľní členovia hasičského zboru, ktorí zasahovali na dôležitých úsekoch života obce a jej obyvateľov a nezaobišli sa bez nich žiadne významné udalosti, tragické, či zábavné. Zabavili sme sa na oslavách a pripomenuli sme si výročia kolektívov aj jednotlivcov, ako bola storočnica našej spoluobčianky Zlatice Kabatiarovej.

Radi sa zúčastňujeme hromadných akcií – v dome kultúry, v kaštieli a jeho okolí, v kostole, alebo na ihrisku – tam všade si každý môže nájsť objekt, ktorý ho zaujme, alebo kútik, ktorý ho upokojí. Okrem zaužívaných hromadných akcií sa pre celú obec v roku 2023 prvýkrát konal Deň Zeme, ktorý organizátori aj zúčastnení občania poňali veľmi neformálne – sobotňajšou dobrovoľnou brigádou na zveľadňovaní a čistení verejných priestranstiev, ulíc a rôznych zabudnutých zákutí v obci a snažili sa im dať nový vzhľad.

Osvedčili sa letné slávnosti a hry v parku pri kaštieli, kde si každý mohol nájsť svoje miestečko, deti mali priestor na hranie a dospelí sa radi poprechádzali v prírodnom prostredí v chládku stromov a pri chladivom občerstvení. Časť obyvateľov, prevažne mužská, sa vo väčšej miere zaujíma o športové dianie v obci, teda prevažne vo futbale – ako priami aktéri na ihrisku alebo ich priaznivci. Ženy majú v tomto ohľade menej príležitostí, možno ich tak nevyhľadávajú, i keď sa nájde niekoľko zanietených podporovateľiek pohybu a svoj záujem zamerali skôr na rekreačné aktivity pri sálovom cvičení alebo pri prechádzkach prírodou, bicyklovaní, turistike.

Skrátka, podarilo sa podchytiť záujem ľudí, najmä mladých, o život a dianie v obci a jej blízkom okolí, čo je cieľom rôznych združení a spolkov. Niektoré nemajú veľa členov, ale pracujú s nadšením a darí sa im.

Vedenie obce – starostka, poslanci, členovia komisií, spoločenské organizácie, úrady a inštitúcie – všetci sa snažia a majú vo svojich programoch záujem o zlepšenie podmienok pre život v našej obci. Samozrejme, že každý má iné požiadavky a kritériá na kvalitu tohto života a nie vždy sa podarí dosiahnuť, aby obyvatelia boli spokojní. No k mnohým okolnostiam môžu prispieť všetci, len treba mať záujem nájsť si svoj kúsok miesta, na ktorom sa budú cítiť dobre.

,